

דניאל שיפרס (שפרה'ס)

173433

בן זלמן ומרים

נולד באוקטובר 1926

שרת בגדוד 12

נפל ב- 18.5.1948

בקרבות צמח

דניאל שיפרס (שפרה'ס)

בן מרים וזלמן, נולד בחודש אוקטובר 1926 בדגניה א' והיה הילד ה-25 - במקום סיים את בית-החינוך המשותף לעמק-הירדן ואת כיתות-ההמשך, ואחר-כך עבד במשק. עסקנות ה"הגנה" התאמן בנושק והיה פעיל בחי"ש. פליט-פרטיזן, בן עיבון של אביו מחוץ-לארץ. שביקו במשק, סיפר לאב שכל משפחתו שם, כ-25 - נפש, נרצחה בידי הנאצים. אם כי האב העלים מדניאל את הסיפור הזה, הוא הגיע לאחיו מפי אחרים ואז דרש כי יתנו לו להתגייס לצבא הבריטי ולהצטרף לבריגדה היהודית, כדי לנקום וקמת עמו. האב והמשק סירבו. לאשר את בקשתו משום שזה עתה מלאו לו 18 שנה וכמשק שרר מחסור גדול בידיים עובדות. אך דניאל ניצח בהפצרותיו והורשה להתגייס.

את תפקידיו הצבאיים במצרים, באיטליה ובארצות-השפלה קיים כחייל נתיק ומנוסה. וכך גם ביחס לעזרה לשארית הפליטה. דניאל סיים קורס לשימוש בכלי-נשק שונים ובתב על-כך למוריו כשביעות-רצון: "... פעם תצא מכך תועלת לארץ ויש לנצל הזדמנות כזו כמלוא היכולת..."

משוחרר באוגוסט 1946 חזר לעבודה במשק ולשירות חלקי בחי"ש וכשפרצה מלחמת-העצמאות לאחר החלטת עצרת האו"ם על חלוקת הארץ לשתי מדינות, שירת בדצמבר 1947 כמלווה שיירות בין עמק-הירדן לעמק-הרעאל. באותו פרק זמן נשא את חברתו לאישה. בינואר 1948 גויס גיוס מלא לחי"ש. ושלח לקורס נהגים ואחר-כך שירת כקשר ליד המפקדה, תחילה כרוכב אופנוע ואחר-כך כטנדר. במרס 1948 שוחרר מטעמים משקיים, אך יצא מדי פעם לפעולה קרבית כאשר נדרש לכך, והשתתף כמקלען בפליים בקרבות סגירה וערב אל-זביח. ב-15.5.1948 הצטיין בקרב צמח בשטח הקרנטינה והמחנה הצבאי, ונוכחותו נסכה הרגשת ביטחון בחבריו ובמפקדו. אחרי שעמד בקרב 37 שעות רצופות סירב מפקדו לשחררו עם חבריו למנוחה קצרה, אך סירוב החברים ללכת בלעדיו גרם לכך ששוחרר גם הוא והלך הביתה עייף ויגע וחולצתו מוכתמת בדם חברו, שהגיש לו בלי הרף תחמושת למקלעו, שהירכה לקצור בו בשורות האנוכי, ותוך כדי כך נפל בליל 17.5.1948 ושלח להסייע טרקטורים בפוריה כדי להטעות את האויב לחשוב שמדובר במשוחזינים וזנקים. משם חזר הביתה. עוד בטרם הספיק לנוח ולישון בראוי וקרא בשעה 8 בבוקר לצאת נגד האויב שפרץ את החזית ליד צמח. בקרב זה נפצע קשה. במרחק 200 מטר מביתו ומעמדת אביו. בגלל הנסיגה המבוהלת נשאר שם עם חברו. הם נרצחו בידי הסורים ביום ט' באייר 1948.

תש"ח(18.5.1948). הובא למנוחת-עולמים בבית-הקברות הצבאי בדגניה א'. בתו, שנולדה אחרי סותו, וקראה על שמו, דניאלה.

זכרו הועלה בספר "כסער ביום סופה" על המלחמה בשערי דגניה.

"יהי זכרו כרוך"

הקרב על צמח בו נפל דניאל

נפילת "מתחם צמח" (18 במאי 1948)

על ה"מערכה בבקעת כנרת" כותב יוסף נצר, חבר שג"ר הגולן, איש גדוד "ברק": "לתוך העמק המורה ביותר בארץ פרצו טנקים ודמשו תבואה שבשלה לקציר. 16 הותחים כבדים חדשו את האדמה. 5 מטוסי אויב חגו מעל וחתולו את מטען החרש... על גבולה המזרחי של צמח בשוחות רובאים פשוטות שכבו היולי הגדוד. צו אחד נתן לכולם: להחזיק מעמד... תחת מטר פגזים... מול 20 טנקים ומשוריינים, מול שני גדודי רגלים מסתערים שכבו חיילי הגדוד... לא הושמו עליהם משימות של תנועות טקטיות מסובכות - הוטל עליהם תפקיד פשוט וקשה כשאל - להחזיק מעמד... כך עמדו אנשינו יומיים. אחרי יומיים נפרצה החזית, נפלה צמח, נפלה משטרת צמח, האויב הגיע לשערי הדגניות..."

ב-18 במאי 1948 התמוטט "מתחם צמח" בלחץ התקפה של כלי רכב משוריינים ובהם טנקים שתקפו את צמח בחימו הפגזה ארטילרית. עשרות חללים נפלו בקרב על צמח בניסיון שווא להחזיק מעמד בכפר (העיירה), בקרנטינה ובבניין המשטרה. קרב הנסיגה מצמח בשטח פתוח לאש סורית קטלנית ייזכר בתולדות החטיבה כאחד הקרבות הקשים, האכזריים והעקובים מדם.

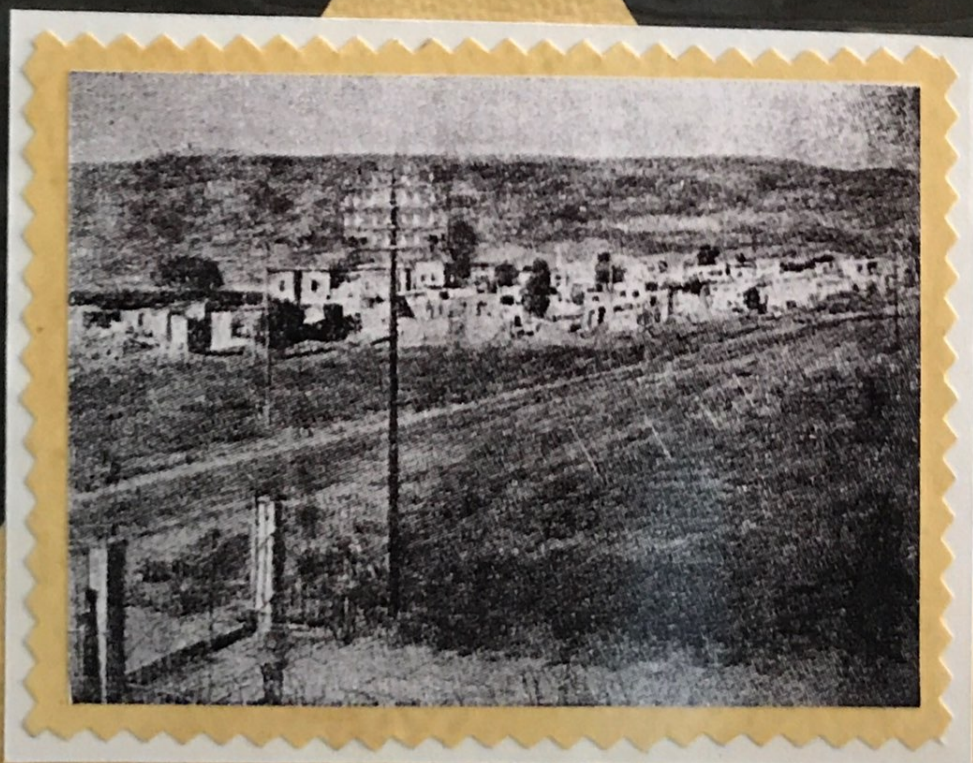
דבר מוזר הוא לצפות לעבר מישורי צמח, לעבר כלי הרכב של האויב המתפשטים בהרחבה, המתקרבים מעגליממעגלים, לצד דרום ולצד מצרב. ארשם, בתוך - חיילי ישראל נסוגים ונופלים בלי יכולת להיעצר וליצב מערכה, מריגורל רצמאי-הצלה. עולמות נופלים, כוכבים כבים. פצועים זועקים לעזרה, פצועים נאלמים דום. עוד צללים בודדים של חברים חולפים על פניהם - ואינם... נשאר רק שדה דומם, קוצים צהובים, וטרסור סנקים מתקרבים. עכשו התאזרו אומץ ובאים גם רגלים בעקבותיהם. יללת נצחון של אויב... סה ושם עוד נאנחים אחרונים, מתבוססים בדמיהם ושומעים קול צעדים מתקרבים - - -

ותן אנשינו הם אלה, בשר מברוננו, גאות לבנו, אהובי נפשו. ואין אנו מורצים מכאן משום צד. ואין אנו מורצים כולנו למול השדה - לגונן, לתבוש, להפיל, לצבא, להרוץ - היתכן?

הגנו שסוסים בשונות ואף בקטנות, ולכל זה ייקרא כנראה: לא לנבט אף העשתונות! להביס בעינים קרועות קדימה, להדק את הלסתות, לצפות אף לבשורת-אויב ולכוונן את הקו ולהתכוונן אל הקרב! הקטנות והגדולות מעורבות יחד. ובכל זאת - מדוע לא נקראנו לבוא בהמונים אל השדה ולחפות, לפחות לחפות? - אך הבהלה איומה, מפוררת, דורסת. אין כוח לעצרה.

יום שלישי ט' באייר תשי"ח - היום השחור.

אחר הצהרים עוד נמשכה תנועת הפינוי של המשקים הדרומיים לעבר יבסול. קבוצת נוצר מן המשקים עשו דרכם ברגל בשביל העולה בין הכרמים אל ההר. גם בנדרים נראו. לרוב מבין העולים החדשים, בהולים ונבוכים, משרכים דרכים כאשר כבר עשו לא פעם אחת בלבד, שם. אף דמויות מוכרות מישובי העמק נראו כפופות, מדוכאות, חירות. - מי לצורך עשיה ומי לצורך ארגעה. עוד התנועה בהצרנו רבה. השממון של בלי ילדים אינו מורגש עדין בהריפות כונו. ובחדר האוכל אין התנועה פוסקת. חיילים ולוחמים נכנסים ויוצאים, וחברותינו מכינות ומחלקות. למן הבוקר עסקו במלאכות, אחריכך טיפלו בילדי המשקים, האכילים, השקום, עזרו על ידם. אז רצו להפוך מילדיהן היוצאים וחזרו להאכיל את היוצאים והבאים. כבר הגיעו לאונייתן בשורות, חשו את הבהלה, ידעו כי חרב מתהפכת ממעל - ולא פסקו מלהכין ולהגיש לכל הבהרים האלה, קשישים יותר וצעירים מאד, גברתנים ודקרים, משופמים ובעלי בלודית, שתקנים ושוקקים, מתלוצצים ומדוכאים, בבגדי-צבא ובבגדי-עבודה, נשקם ביום, חרמילים על צדם, השעת האפסי בלבם. כל אלה המתישבים מחדש על יד השולחנות, מקבלים את צלחתם וספלים, ואף מנתיחיבה וחיוך נעים מידי החברות והנערות, עמוסות הלב עד מאד.

ורק הדממה והשתיקה
השוד והשבר-
השגיון בשניים-
יעידו
כמה איבדנו
ועד כמה חלק מאיתנו
מת גם הוא עמד.

תעודות הוקרה שקיבל דניאל במשך שרותו הצבאי

משרד הביטחון

א /ג 6019 א

במסר לאשתו שיפרים מירה.

שם משפחה.....שגפרגים.....

שם פרטי.....דניאל.....

שם האב.....זלמו.....

מס' ת. זהות.....

בזה ניתנת לך הזכות
לענידת

אות ההתנדבות

18-1914

45-1939

יהודה מירון

טן המנהל הכללי לארגון ונינו

22-10-1946

תאריך

מדינת ישראל
משרד הביטחון

עיטור
לוחמי המדינה
הוענק ל
שיפרים דניאל

מס' זהות

על חלקו
במאבק
לחקומת
ישראל

Handwritten signature

№ 6950

17 XI 1986

יהודה מירון

מס' תעורה

תאריך

סגן המנהל הכללי לארגון ומינהל

משרד הביטחון

№ 4538 א

במסר לאשתו שיפריס מירה.

שם משפחה שיפריס

שם פרטי דביאל

שם האב זלמן

מס. זהות

בזה ניתנת לך
הזכות לענידת

אות הלוחם בנאצים

יהודה מירון
סגן המנהל הכללי לארגון וסיניהל

תאריך 22. X 1986

במסר

משרד הביטחון

בזה ניתנת לך הזכות לענידת
עיטור לוחמי המדינה

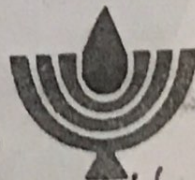
№ 0951 ד

שם משפחה שיפריס

שם פרטי דביאל

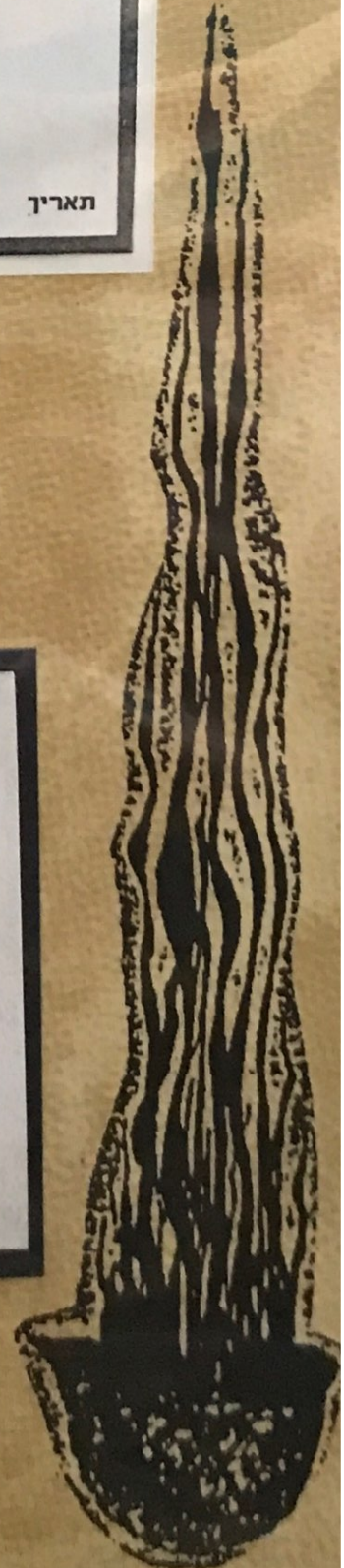
מס' זהות

במסר לאשתו שיפריס מירה.

יהודה מירון
סגן המנהל הכללי לארגון וסיניהל

תאריך 17. XI 1986

תעודת השחרור של דניאל

החטיבה היהודית הלוחמת
ועד הגדוד השלישי

חיל 7151 איפיוס

ח. י.

ביום לכתך הביתה — יום שחרורך מהעבא — שא ברכת חברים נאמנה.
 זכור את ימי הבדידות ועליות הנשמה, ימים אפורים של גורל משותף ושליחות אחת
 במלחמת על נקמת העם, על רגלו והכרת כבודו.
 דמופת החי של הבנה תוך יסורי נבר, של התפייסות ואהבה לאחים ואחיות, שרידי החורבן
 הגורא — נחתם בלבנו ועדותו תעמוד לנו בימי מבחן באים.
 דחור הנך מבית העברים של שארית-הפליטה לארץ-ישראל, ונושא כנפשך את נור הקריע
 של שארית-ישראל וארץ-ישראל.
 יהיו כל מאמצייך קודש לכנוס פזורי העם ומלחמתו על בנין חייו החפשים בסולדתו.
 והגדת לאחיך ולאחיותיך, לבניך אחריך, אשר לא ראו את האסון ורק הקשיבו לקול אימתו מרחוק: — אין
 שלום ליהודים עד אם שבו להקים ביתם השדוד.

בברכת חיילים
 דניאל
 15-6-66

15-6-66 יום

אימו של דניאל כותבת

המגיעה דמעתה

עדיך, בני?

עם דמדומי בקר,
עם קומי טרוף-שנה,
לשחר יום עמלי,
להרוות צמאון קרקע שדי.

עת עמדי בין שמים וארץ,
יחירי, גלמוד, בודד באסוני,
וקברך הרעבן נסקף לעמתי
ומזדקר לפני מבט עיני, -

אז, באין איש זולתי,
רק אני וסכל יגוני,
נפתחות ארבות עיני,
מתחשף מקור מעין דמעתה.

כבושי-פנים בכפות ידי הרוטטות
אעמד, בני, מול בוד-כלאך האפל,
וזעקה מרה, טבולת דם ודמעות,
מתפרצת, מתגלגת מסגוד-לבי האבל
אראך, בני, כודע, רטוש-בטן ופלו-לב
אין-אונים, צמוד-קרקע שוכב,
אראך, מתבוטט בדמך הנגר, השופע,
מול קן ביתך גווע, שוקע.

בחלל, אשר בין שמים וארץ,
כחיה פצועה גוריה טכלה,
אשא ברום קולי, המית יגוני, תוגתי.
והד יהדחד, יענה לעמת שועתי, זעקתי

וזורמות וגועשות דמעותי, דמעות דם,
מארבות עיני הכאובות, העלפות,
ושוטטות וגורפות הן חר סלע,
את סגוד-לבי, את נפשי סחם.

המגיעה דמעתה

עדיך, בני?

אביו של דניאל כותב

בכורי דניאל

נגדעת, בני, באכיב ימיך. שכלתיך, בני, ואתה אך התחלת לייצב את חיך בהתחלת עצוב דמותך נלקחת באופן אכזרי מתורים, אחיות ורעיה. במסחרים תככה נפשי על אבדן חיך הצעירים, גידלנוך וטיפחנוך למען תחיה על האדמה הזאת ולמען תנשום את האויר הזה. ותנת האדמה ספגה את דמך והאויר קלט את אנוחותיך האחרונות. זכרת מאדך החיים ואתה, טרם מלאו לך עשרים ושתיים שנה. מדפדף אני כמכתביך אשר שלחת לנו בהיותך מחוץ לבית. מתוך קטעים שלמים ומתוך משפטים המשיחים לפי תומם מבצבצת אהבתך העזה "לכפר הקטן", אשר בהגינך עליו נתת את חיך. כמה התגעגעת לשדותינו ולאילנותינו של "הכפר הקטן" הזה, של דגניה בהיותך בנכר. מבצבץ מתוכם יחסך החם לחברים, לצעירים כלמבוגרים, יחס פנימי עמוק של כבוד והערצה, זכרת אותם בכל המסיבות ובכל המקומות. ועוד: חיותיך אשר עברו עליך היו עמוקות ומלאות רגש, דבר שאיבנו רגילים ליחס, ולא בצדק, לצברים שלנו. בר לבב וישר דרך היית. עקמומיות והתחכמות יתרה היו זרות לרוחך. נגד אלה התקוממת בכל חום לכבך. זוכר אני את ימיך האחרונים, בני. יום שישי האחרון שלך, השעה שעה ארבע אחה"צ, שעת ההכרזה על מדינת ישראל. יושבים אנו בחדר מספר אנשים קטן ומאזינים לשור, שעה בלתי רגילה. מתוך דומיה ודפיקות לב הקשבנו לדברי ההכרזה. והנה נפתחה הדלת ודניאל מאובק מעבודת הטרקטור, מתפרץ לחדר. מופתע ממצויאותנו כאן ומן המתיחות על פני כולנו, נרתע קצת, התישב על הרצפה וכולו הקטבה. אצל כולנו ההרגשה שהננו עדים לשעה גדולה וגורלית. דמעות שמחה ועצב נוצצות בעינים. מי יודע, מי יודע מה המס, המחיר הנדרש מאתנו לשלם בעד המעמד הזה? עם גמר השדור אמר לי: הנה, אבא, יש לנו סוף סוף מדינה משלנו! ומתוך שמחה צברית הוסיף: העיקר שהתפטרנו מן האנגלים. ויצא את החדר לסיים את העבודה. בקרבי פנימה שמחתי מאוד על שהיה לו צורך וענין לבוא ולהקטיב לשידור הזה. ידעתי גם שממש מרגע זה חיינו וחיי רבים שכמותו תלויים בהשתוללות יד הגורל. היה זה יום שישי האחרון שלו.

-- בשבת בבוקר יצא דניאל לפעולה לצמח, הקרנטינה נעזבה. קומץ קטן של ארבעים איש בערך, עם נשק לא מתאים עצר את התקדמות האויב. על יד השער שלנו אפשר היה לראות דרך משקפת, גם בעין בלתי מזוינת איך טנק של האויב מתקיף אותם, מחקדם, ונסוג אחורה מפני האש של בחורינו. לא לי לספר על עמידתו של דניאל, זאת ייטיבו חבריו שחיו אתו יחד בפעולה הזאת, כמו כן בפעולות אחרות. אחת אני יודע נאמנה, שלא בליטת את דגניה ולא אוחנו, הוריו, לא ידוע לי באיזה נשק היה מצויד, אשר בו המטיר אש על האויב, יודע אני בבטחה, שהוא היה מצויד בנאמנות ובמסירות עד הקרבה עצמית.

אחרי עמידה בקרב קרוב לארבעים שעה בערך, חזר דניאל הביתה. בגדיו היו מגואלים בדם חברו שנפל סמוך על ידו. הוא היה עייף והרגיש את עצמו לא טוב, אבל רוחו לא נפלה עליו. עוד לא הספיק לנוח, ובלילה באו לקרוא לו טוב. הוא, דודיק ועוד אחדים מאלה שחזרו זה עתה מצמח, לא יצאו. ידעתי שאנו עלולים להסחף בכל רגע לתוך מערבולת דמים. חששתי מאוד שדניאל יצטרך לפעול בהיותו לא לגמרי בקו הבדיאות. בקשתיו להכנס לרופא. אבל הוא בטל את זה. "אנוח" כמה ימים וזה יעבור מאליו" היתה תשובתו.

אור ליום שלישי

פקודה לצאת לפעולת הסוואה בטרקטור מהר פוריה. ליל ירח כהה. שוכב אני על הדשא ליד חדרי ומהרהר בבלתי ידוע שעלול להתרחש בכל שעה ובכל רגע. דניאל הופיע בבגדי עבודה. גמרו להכין את הטרקטור, "עד היציאה יש עוד כמחצית השעה". בשכבו על ידי אמר: "אבא, אני עיף כמו שד, אחרי הלילה אני מוכרח לנוח כמה ימים, לא אצא לשום פעולה ויהי מה". הוא ספד על הקרב בצמח. הוא עם עוד אחדים התבצרו בבית אבנים על יד תחנת הרכבת. "האש של הערבים היתה קטלנית, אחרי שנוכחתי שקירות הבית עומדים מול כדורי האויב, פעלתי על דעת עצמי מתוך בטחון גמור. קצרתי בהם". בפסטות ובטבעיות תאר איך נפל על ידו חברו, שהגיש לו כדורים למכונת היריה. קבל על חוסר אנשים מאומנים ומתאימים למשימות כאלה... על חוסר פיקוד יעיל, על לקויים שהיו בהספקת מזון, בעיקר, מים, בשים לב הקשבתי לסיפורו. תמיד בשוכו מאיזו שהיא פעולה היה נמע מלספר לנו דבר. היה מסתפק בכמה מילים סתמיות ובהכללה רבה. הפעם הרבה בפרטים. דבריו נסכו בי רוח של בטחון ביחס אליו. אף נימה של פחד או חשש לעצמו לא מורגש היה בכל מה שהשמיע לפני. ועל הכל - השלמות הנפשית בכל מה שעבר עליו.

באו לקרוא לו. חיש מהר קם. נכנס לחדר לחפד מאמא וממרים. שתיהן יצאו ללוות אותו עד צאתו מאחורי השער. "שלום אבא" - שלום, תצליחו -- "אין דבר, אבא, תראה יהי טוב".

זאת היתה אמירת השלום האחרונה ששמעתי מפיו.

זה היה לילך האחרון, בני.

בוקר יום שלישי

למחרת במקר מצאתיו בחדרנו, כנראה אך זה נרדם אחרי פעולת לילה. לקול היריות הראשונות התעורר, "מה יש אבא, מה נשמע". השתדלתי להרגיע אותו, הסברתי לו שאלה הן יריות רגילות ובודאי, עוד מעט תפסקנה, שידלתיו שימשיך לישון. יצאתי את החדר כשהוא שוכב במיטה נים לא נים. יותר לא ראיתיו.

היה זה בוקר האחרון, בני. עשית את המוטל היה עליך לפי צו מצפונך הטחור. ועתה, אתה אינך, אינך...

חברים מספידים את דניאל ומעלים זכרונות

על דניאל לא ספר לי איש. שעה קלה מאוד עוד שיערתי: אולי הוא לא יצא, בגלל זה שהוא מרגיש את עצמו לא טוב. אבל חיש מהר עמדתי מתוך שיקול דעת עצמי על מר גורלו.

בין אחרוני הנמלטים מצמח היו: עמנואל מבית-זרע ועוד אחד, במוך קומה שלא ידעתיו. מתוך קוצר נשימה לא יכול היה עמנואל לשתות את המים שהגשתי לו. על שאלתי, אם נשאר עוד מי שהוא אחריו, לא יכול היה לענות. הוא הניע רק בראש לאות שלילה. אחרי שהרטיב את שפתיו במים, הוציא בקושי את המילים האלו: - רק שניים נשארו, איני יודע אם יוכלו להגיע. - אחרי רגע, כאילו נזכר באיזה דבר, ניתק עצמו ממני והתחיל לרוץ הלאה. עד היום לא ידוע לי אם שניים אלה היו דניאל ודודיק. אבל באותו הרגע ניחשתי כבר את האסון. אף אחד כבר לא נכנס דרך השער. חרדתי ודאגתי לדניאל במשך שלושת ימי הדמים, כאילו נדחפו ונטמנו לתוך מגרה מיוחדת וכאילו נסגרו היטב על מנעול. רק בחמישי לפנות ערב, כאשר נהדף האויב כליל נפתחה המגרה מאליה ומצאתי בה ודאות האסון.

כמו משא כבד מעיקה עלי, עד היום הזה, המחשבה שהוא יצא לצמח בהיותו לא לגמרי בריא.

קיימת, בני, מה שנאמר על ידי קדמונינו ולמעלה מזה: - "הכל יוצאין במלחמת חובה: החתן מחדרו והכלה מחופתה" - ואילו אתה הוספת - וגם החש בגופו -

עברו רק, או כבר ארבעה חודשים אחרי ימי הדמים ההם. עוד מעט ונמחקו לגמרי כל סימני ההרס שנגרמו לנו על ידי האויב, נחזיר לדגניה את יפעתה החיצונית הקודמת. במשך הזמן, על ידי העבודה המאומצת נוסיף לה עוד כהנה וכהנה.

לעולם, לעולם לא יהיה, ביכולתנו להחזיר לשכולים ולשכולות את אשר אבד להם.

להשלים, לקבל את הדין? כן! יש בזה כדי לזכך את האדם, אבל לא כדי להקטין במשהו את סבלו, בקבלת הדין אין כלום לשם המתקתו. מי יתנה סבלה של אם, בחחליקה בכף ידה את עפר קבר בנה הצעיר. מי ישקול ומי ימדוד צער האב, בחלקה ממנו בנו בכורו? שוכלנו, שודדנו! וזעקה מרה ואילמת מתפרצת מן הלב, היא ממלאה את כל ישותי זהויותי. ובאשר אינה מוצאת את גאולתה לא בדיבור, לא בכתב ולא בסמל, היא תוזרת ושוקעת שו לנבכי המעמקים שבנפש, למען תדעך שם, לנצח.

רק תפילה אחת בלבד: מי יתן וקרבתו הדמים, אשר הקרבנו לא יהיו קרבתו שוא. והיתה זאת לנו הגדולה בנחמות.

יש אשר אדם אינו מוכן בחברה. החיוב שבו נסתר ומחכה לשעת התגלות -
כזה היה דניאל.

את דניאל הכרתי בעצם סערת הקרב תחת מסר פגזים ומות.

בקרב מגלה אדם את עצמו בלי משוא פנים והתחמקות. מגלה את מהותו
האמיתית, ברגעים כאלה נחשף הטוב והרע, - המטען האמיתי בכל משמעותו;
מסירות, רצינות, אומץ, בהירות מחשבה, פחד, קשיות עודף, ובעיקר הכרה
בעיקר ה"אין ברירה" אשר בלעדיה אין ערך לכל השאר.

באותם הרגעים, כשגורל הקרב בצמח היה מוטל על כפות המאזנים וכל
אחד מאתנו, המועטים, קבע את מהלך ההתמודדות בגופו ובכושר העמידה
שלו התגלה דניאל האמיתי, אשר פעל במקלע היחידי שהיה בעמדה.

בהכנסי, ראיתי אותו יושב על כסא, שנלקח מאי-שם ונגרר אל העמדה
בחפזה, הכובע שמוט לשם חסות ובטחון על ערפו, כולו מרוכז ובשקט לא
יאומן, פגע בטור המסתער עלינו. כשגילה את מבטי המהסס, ביחס לכוחנו
לעמוד מול הטנקים העולים עלינו, העיר בחיוך: "צריך לקצור לפחות את
חיל הרגלים, חבל לבזבז חמושת על הטנקים". אתה רואה!

קבע מחסנית חדשה, הכתיף את המקלע בזחירות בשקע הכתף, קבע את

הכיוון וקרא: הבט!

עם דפיקות הצרורות המרולקות אפשר היה לראות את הטור החי הנע,
מתחל ומתפזר, נראה שכמה מהם נפגעו, רגעים אלה עדיין זכורים עמי
באור מיוחד. הרי כאן סוד נצחוננו; עמד לנו כוחם של אותם יחידיים, אשר
אומץ לבם תמך את החזית המטה לנפול לכל ארבה.

מתוך "מכתבים לדגניה" - מכתבים של דניאל מהצבא

15.5.1945

1

אי שם במדבר המצרי.

...את ימי הנצחון חגגו אצלנו באופן נהדר. התחרויות ספורט, רכיבה על חמורים ועוד התחרויות שונות. כמו איזה יריד גדול. באה אלינו גם התזמורת של הגדודים העבריים והיא היא שהכניסה רוח חיים באותם שני ימי חג הנצחון.

ביחד עם כל השמחה והשאון שחיו במחנה, העליתי לפני את זכר כל אחינו כגולה שנהרגו, נשחטו, נשרפו ונקברו חיים. זכרתי גם את מולה חיקר ז"ל. לזכרו ולזכר כל החיילים שנפלו עמדת דום רגע אחד. דוקא באותם הרגעים, שהשמחה הגיעה לשיאה נזכרתי בו, פניצי הצידה ועמדת דום לזכרו. יתכן שזה יראה בעיניכם קצת מוזר ומשונה, אבל אלה היו הרגשותי באותם רגעי השמחה והששון. לפי דעתי זה טבעי כחלט, שאדם, ובפרט נער צעיר כמוני, נזכר בחבר שנפל, דוקא באותם הרגעים שישנה שמחה סביבו. עם השמחה לא הייתי שלם בלב ונפש. העליתי גם באותם הרגעים את תפקידי ואת תפקיד כל הבריגדה שמתחיל דק ונכשיו. השמחה היא לא שמחתנו המלאה. השמחה תהיה רק אז, כשיחזרו כל חיילינו שלמים ובריאים לביתם, אחרי שימלאו את תפקידם בשלמות...

2

שלשום מלאו לי עשרה חודשים בדיוק שאני בצבא. הזמן חלף עבר במהירות עצומה. כשאני נזכר במצרים נדמה לי, שעברו כבר כמה שנים מאותו היום. לעומת זאת כשאני נזכר בארץ ובחופש בארץ ובבית נדמה לי, שרק אתמול התגיסתי ועזבתי את הבית.

נסיתי לסכם לעצמי כמה וכמה דברים מאותו הזמן. ראשית סיכמתי לי, שהעולם בשעה זו - חלאה וזנות כאחת; אני שמח מאוד שניתנה לי הזדמנות לראות ולבקר באירופה "המהוללה" ואומר לכם את האמת, שהייתי שמה עוד יחד, אילו ניתנה לי הזדמנות זו כמה שנים לפני המלחמה. לא אומר כמה שנים אחרי המלחמה, משום שאינני סבור, שהחיים כאן באירופה יחזרו למסלולם תוך שלו-ארבע שנים. החלאה כאן כל כך מושרשת שלא יתכן כי במשך זמן כל כך קצר אפשר יהי לעקור אותה מתושביה. ההפקרה כאן מגיעה לשיא, אשר לא יכולתי לתאר לעצמי אי פעם שאפשר להגיע לשיא כזה. נוכחתי לדעת שאין כמו בבית. ארצנו הקטנטונת עומדת על רמה תרבותית גבוהה מאוד ביחס לארצות אירופה השונות. בתוך ארצנו הנחמדה נמצא כפר קטן ושמו דגניה. כפר זה נראה בעיני כיפה וכטוב אשר בכפרי העולם. למדתי להוקיר ולהעריך את דגניה בצורה הנכונה והטהורה ביותר. ערכה של דגניה עלה בעיני שבעתיים מאשר היה לפני כן. דגניה נעשתה דבר גדול בעיני, דבר בעל ערך עצום בכל המובנים הן בחינוך הנכון של בניה, הן בהשפעתה החיובית על כל אחד ואחד שרק היה בה, והן בכשרונה המיוחד רק לה לקשור את בניה ותכניה קשר נפשי עמוק, כל מה שהזמן עובר יותר ויותר אני מרגיש מפעם לפעם עד כמה אני קשור אליה ומסור לה מסירות ללא מצרים. דגניה היתה בשבילי "דגניה" ותשאר בשבילי "דגניה".

באשר אהיה ובאשר אלך, אדע תמיד להוקיר אותה ולהעריך אותה בצורה הנאותה לה.

מכתב של דניאל אל אימו

(מכתב לאמא)

שלום רב לך אמא יקרה שלי!

מכתבך עורר בי געגועים עצום הכיתה, לדגניה, לארץ, לוידידים וקרובים. איבבני יודע מדוע זה הוא הזכיר לי את החדרים בבית, את אבא, את עליזה ואת דלית הנחמדות, את דגניה כולה ובעיקר אותך, אמא. עלו לציון, שהקשר ביני ובינך, אמא, איננו רב. חוץ מדרישות שלום מדי פעם ופעם במכתבים של אבא ובמכתבי אין אנו עומדים בקשר אמיץ. אמנם הקשר הפנומי בינינו אמיץ מאוד. היינו קושרים קשר נפשי עמוק לפני התגיסותי ונשארנו בקשר זה, כשהוא מוגבר פי כמה גם עכשיו, אמא תמיד תאשר אמא, ולא רק לי אלא לכל אחד ואחד עלי אדמות. בכל אשר אחיה, אזכור אותך, אמא, ואדע למעריך אותך ולא תכעסי עלי אמא על שהתגיסתי וגדמתי לך צער כה רב כזה. בכל זאת עשיתי דבר לא קטן, שמותר לך בהחלט לחתגאות בו. לא נדבר עכשיו על הצורה, בו הוצאתי לפועל את הגיסותי. מה לכתוב לך, אמא יקרה, ומה לספר לך? ראשית, יצוני שלא תדאגי לי כל-כך ואל תגרמי לעצמך דאגות וצרות מיותרות. אני מתאר לעצמי, שיש לך מתמיו חזה די ותוטר. עוד שתים, כמו עליזה ודלית, זה לא קל לשאת על השכם. הן עכשיו בגיל כזה, שצרות ודאי לא חסרות לך מהן. ואל תחפשי לך עוד נוספות בדאגה מיותרת לבנך הנמצא אי שם באירופה. בנך שלם ובריא.

לזכר איד שהיינו כאן
לזכר איד שהיינו כאן
כשיסגר הגן.

שירים עד כאן.
על קשר השתיקה
הגיעה שעתנו לותר,
פרגים שלנו לא היו אדמים יותר
חטאינו לא כשלג הלבנו,
שכאלה תמיד ידעו מנוחה
ספורים של זמן קשות וחכם.

שירים עד כאן.
הבכי והצחוק
קולות האנשים, כוכבי הזמן.
השמש והים
הלחם, העולם
המר והמתוק
וכל מה שהיה נשאר
לחיות בתוך השיר

הבכי והצחוק,
המר והמתוק,
קולות האנשים, כוכבי הזמן.
השמש והים
הלחם, העולם
וכל מה שהיה נשאר
לחיות בתוך השיר

שירים עד כאן.
נתנה לנו ארקה
עד שהזמן שלנו יעצר.
היו גשמים ואור
מה עוד אפשר לרצות,
מה עוד אפשר לרצות
יפים ממני וממך
יפים ממני וממך
האדמה לקחה.

שירים עד כאן.
דקה אחר דקה
קצרות ואוהבות וכוֹאֲבוֹת,
אבל האחרונה
סופית וארקה;
סופית וארקה
שעון השמש והחול
שעון השמש והחול
הגיע עד הקו.

שירים עד כאן.
בגבה הפסגה
גם האויר מתחיל להיות דליל,
אבל לכם ולי
עוד נשארו מלים,
עוד נשארו מלים

חומר נפץ
לא להניח בשיקיה

דניאל שיפרס (שפרה'ס)

1926-1948

